

Kitüntetés

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Katona Imrénnek, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa titkárnak eredményes munkássága elismeréseként, 60. születésnapja alkalmából a Munka Vörös Zászló Erdemrendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetést Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke szándán adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál Korom Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára. (MTI)

Sorozatgyártás

Megkezdtek az őszi BNV-n sikert aratott Hi-Fi torony sorozatgyártását a székesfehérvári Videoton gyárban. A kétféle típusú Hi-Fi torony sztereó lemezjátszóját és magnetofonját, japán alkatrészekből szerelik össze, erősítő és hangfalak 25 watt teljesítményűek. A Videoton-újdonsgából az idén nyolcezer darab készül Székesfehérváron.

A MESZÖV-elnökség napirendjén

Munkaerő- és bér-gazdálkodás a fogyasztási szövetkezetekben

Aki azt mond, mondjon bért is — tréfálkoznak sokan a régi bölcsélet intelmeire apellálva. Mivel ez nem olyan egyszerű manapság, gyakorta ülnek asztalhoz az illetékesek, hogy összehangba hozzák a kettőt. Legutóbb tegnap, szerdán, Szegeden a MESZÖV elnöksége vitatta meg a Csongrád megyei fogyasztási szövetkezetek bér-gazdálkodását. Összegezték az elmúlt félév tapasztalatait, és szóba hozták a tennivalókat is.

A bérek összefüggenek a munkaerő-gazdálkodással. Amint azt Ocskó Imre, a MESZÖV elnöke is kiemelte, sajnos az ÁFÉSZ-eknél a bér-gazdálkodás a bérszámfejtés technikai munkájára korlátozódik. Holott manapság a „jól számított, megtervezett munkaerő” egyik pillére a gazdálkodásnak. Akik bátran kísérleteznek új hasznos módszereket vezetnek be, biztos, hogy eredményeket mondhatnak magukénak. A jelenlegi bérszabályozási rendszer nem tökéletes — ezt mindenhol hangoztatják —, de amíg helyébe jobbat nem találnak, nem érdemes változtatni rajta.

A kereskedelemben is szükséges valamilyen mérce — erre használatos a bérszínvonal —, még akkor is, ha ez bizonyos mértékig megkötöti az itt dolgozókat. Gátolja a bátor kockázatvállalást, kényelmessé, túlzott bizottságra törekedővé teszi a boltvezetőket, üzletkötőket. Mivel még marad a jelenlegi bérszabályozási rendszer, a szövetkezeteknek kell — természetesen a törvény adta lehetőségek között — megtalálniuk a legjobban ösztönző formát. Vannak már jó kezdeményezések, ezeket érdemes megismerni, és másokkal is megismertetni.

A szövetkezetek szakemberei már korábban is értékelték a munkaerő- és bér-gazdálkodást. Ennek főlhasználásával készült a tegnapi elnökségi ülés vitaanyag. Eszerint az ÁFÉSZ-eknél az idén januártól-júliusig 5 ezer 579 személy dolgozott, 199-cel több mint tavaly.

Ülést tartott a járási pártbizottság

Tegnap, szerdán a járási hivatal épületében kibővített ülést tartott az MSZMP szeptemberi járási bizottsága. Részt vettek a fórumon a nagyközségi tanácsok elnökei, párt-szervezeteinek titkárai, a KISZ illetékesei. A pártbizottság megtárgyalta és elfogadta a községek VI. ötéves tervéről szóló előterjesztést, amelyet Fodor István, a járási hivatal elnöke ismertett. A községek terveiről elmondta véleményét Sági János, az ácsotthalmi, dr. Faragó Mészáros Vilmos, a zombói, dr. Cséai József, a sándorfalvi, Ott József, a kisteleki, Murányi György, a mórhalalmi, Papp János, a ruzsai tanács elnöke. Hozzászolt az elhangzottakhoz Osz Károly, a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottságának titkárhelyettese, Kozma Rozália, a mórhalalmi ÁFÉSZ dolgozója, Fülöp Vincéné, a baksi Magyar-Bolgár Barátság Tsz nyugdíjasa. Dr. Somogyi Ferenc, a járási pártbizottság első titkára a tervek megvalósításának lehetőségeit ösz-

szegte föl szólalásában, majd Fodor István foglalta össze a vitát. A pártbizottság határozatot hozott a VI. ötéves terv főbb politikai célkitűzéseiről.

(A pártbizottság ülésén elhangzottak ismertetésére lapunkban később visszatérünk.)

Ezután zárt ülésen személyi ügyekben döntöttek. A járási párt-végrehajtóbizottság tagjának választották Bischó Józsefet, a kisteleki Egység ÁFÉSZ elnökét, a járási pártbizottság tagját. Az időközben megüresedett helyekre a pártbizottság kooptálta tagjai sorába Ábrahám Vincét, a ruzsai Napsugár Tsz elnökét, Répás Jánost, a dóci Virágó Tsz kovácsát, Gila Ferencet, a járási pártbizottság osztályvezetőjét, dr. Belényi Gyulánét, a tiszaszéki általános iskola pedagógusát, Heinrich Antalné, az újszentiváni tanácsvezetőket kirendelt-ségezőt. A járási pártbizottság gazdaságpolitikai bizottságának tagjává választotta Ábrahám Vincét, a pártépítési bizottság titkárnak pedig Gila Ferencet.

A jövő városai

Soha a világon nem vitáztak annyit a városépítésről, mint az elmúlt két évtizedben. A fő ludas a beton és az üveg, ugyanis ez a két elem — ami kizárólagos polgárjogot vívott ki az építőanyag-iparban, és lehetővé tette a házak, így a városrészek szalagszerű gyártását — minden indulatnak a forrása, okozója lett. Kezdjük a kellemesebbel, az örömmel. Ki vitatná milliói boldogságát, amihez az iparszerű építési technika juttatott. Szerinte a világon csak gyors építkezésekkel lehetett követni a demográfiai rohamas nyomában felszaporodott lakásigényeket. (Hiszen fél évszázad alatt az emberiség megduplázódott.) Nem hiszem, hogy az az ifjú pár, aki zsebében érzi otthonának kulcsát, sokat filozofálna: posztmodern vagy funkcionális épületbe költözön. Örül, hogy fedél lesz a feje fölött.

1.

Egy vagy két évtized eltelik, amikor felfedezik, hogy „alvó városban” laknak. Hiányolják a kirakatokat, a tereket, és rájönnek, az idegeknek nem tesz jót az egyhangúság, ami a környező házak faláról sugárzik. Ismét fogukhoz verik a garast, és el innen jelszóval addig spórolnak, amíg a zöldövezetben nem építenek, vesznek társas- vagy családi házat, vagy nem jutnak a történelmi belváros valamelyik tágas otthonába. Ez a népmozgalom, mert annak tekinthető, a gazdagabb és urbanizáltabb országokban már elkezdődött a hatvanas években. Nálunk ez a tünet néhány éve tapasztalható, összefügg természetesen az életkörülmények javulásával is. Egyszóval az „alvó város” és a középkori, tehát régi város szembeállítása mindenütt napirendre került.

Az emberiség visszasírja a kanyargó utcákat, azokat a tereket, ahol sokan sétálnak. Romantikus lett a huszadik század honpolgára? Külföldön, amikor egy-egy patinás régi város utcáit taposom, és turistatársaim ott szuszognak a háttam mögött, akik velem együtt tízezer kilométereket utaztak, hogy a szabadságukat eltöltsék az ódon falak között, mindig erre gondolok. A kérdés, amelyet korunk embere megfogalmazott, nevezetesen, hogy miért kellemes vagy kellemetlen egy-egy városrészben élni, sokak

előtt ismert. A válaszok is többnyire tudottak. Az egyik világhírű olasz építész tömören így fogalmaz: „A kulcs ahhoz, hogy a lakónegyed antirurbanus, tehát elidegenítő helyből, ember-szabású lakóhelyé váljasson, a városi területek újraminősítésében rejlik. Olyan lakónegyedeket kell építeni, amelyekben nem csupán a lakást és a világitást biztosítjuk a lakosoknak, hanem azt is lehetővé tesszük, hogy az emberek találkozhassanak egymással, kapcsolat teremtésnek egy-más között — jelenti ki Giancarlo De Carlo, és hozzáteszi: nem szabad megengedni, hogy a tervező és a városnegyed jövőben lakói között jelentős nézetkülbségek alakuljanak ki. Az utóbbi években épített alvó városok nem robbantottak ki hangos és heves tiltakozást a lakókból, bizonyos néma tiltakozás azonban tapasztalható. A lakók nem érzik otthon magukat, elidegenednek a lakóhelyüktől és egymástól egyaránt. A jelenleg úgy lenne elkerülhető, ha a lakosok is részt vennének a tervezés munkájában.”

2.

Miután tanúi vagyunk annak a szakításnak, amelyre az alvó város és a megfelelő életkörülményeket kínáló város között került sor, felmerül a kérdés, milyen legyen az új település. Szerinte a világon a megoldást abban látják, hogy vissza kell állítani a középkori város modeljét, amikor is a lakás és a munkahely nincs túl messze egymástól, és szórakozni sem kell beutazni a városközpontba. Ezenkívül a lakónegyedben olyan szolgáltatásokat „honosítanak meg, és olyan szociális helyiségeket építenek, ami által a munkahely és az otthon nem különül el élesen egymástól.

Ez foglalkoztatja a szociológusokat, pszichológusokat, város-tervezőket. Bár európai léptékel mérve Szeged kisváros, de itt is sokan törődnek ezzel a kérdéssel. Évekkel ezelőtt, amikor Felsővárost és az Északi városrészt tervezték az építéskész büszkék dicsekedtek, hogy intézményeket is kapnak az alvó városrészek. Az egyhangúságot egy ruhajavító-készítő üzemmel, gyógyszerári központtal, s majdan nyomdával szeretnék oldani. A monotonia ellen különösen nagy hanggal küzd a

posztmodern építészeti irányzat. Egyre jobban növekszik, izmosodik táboruk. Az ifjú mérnökmenedzsek többnyire hadat üzennek a száraz funkcionálisnak, az unalmas ésszerűségnek. A reformátorok egyre hangosabban hirdetik, legyen szípközvetítő tarka-barka, egy jó csavar, boltozatos ablak azon az épületen. És ne skatulya, szögletes házakat gyártsanak. Az új nézőszemben találja magát egy lényeges akadállyal. A természetes lakásépítésnél a technológiát nagyon nehéz átültetni a formai és térbeli variálhatóságra. Ezzel is magyarázható, hogy a posztmodern építészettel egyelőre az intézményeknél nyer polgárjogot. Például Szegeden, a Dóm téren Tarnay István Ybl-díjas építész tervezte oktatási központnál fedezhetjük fel az új stílus minden erényét, előnyét, szépségét. De az újszegedi zöldövezetben is láthatunk néhány olyan társas- és családi házat, amely ennek a stílusnak hódol. Valószínű, hogy a posztmodern a formai változatosságával előbb-utóbb itthon is erőnyerő lesz, annál is inkább, mert a magánépítésekkel túlsúlyba jutnak. És aki fizet, az rendel alapon talán a beruházók jobban megnézik, hogy a pénzükről az építetők ne csak megfelelő, hanem szép is kapjanak. Am az izgalmas kérdés ebben a stílusvitában az, hogy milyen lesz a jövő városa.

3.

Ismert a kollektív kérelem csak nagyobb, tágas lakás, hanem az otthon mitől „folytatás” legyen az a ca, a tér is. Nehéz az ilyeneket megfogalmazni, annál az egyszerű oknál fogva, mert senki sem tud pontosan, mitől érzi magunk kellemesen. De bizonyosra látszik, hogy a jövő építészeti racionalizmus egy kevésbé népszerű. Az építész is újból az érzelmei korát éli, ami azonban a posztmodern irányzat egyik képviselőjének szavait idézve is csak pillanatnyi ideiglenes megálló. „Lehet, hogy kör-megást írunk le, amikor szaktitunk a modern architektúrával, és magunk mögött hagyjuk, mert újból szabad folyást engedünk ér-zéseinknek; lehet, hogy megint ott vagyunk, ahol régen már voltunk, s csupán a csavar egy fordulattal jutottunk előbbre.”

Halász Miklós

Negyvenórás munkahét a bányákban

Szerdán befejeződött a Bányai Dolgozók Szakszervezete elnökségének a mecseki szénbányánál megtartott kétnapos kihelyezett ülése. A tanácskozásról Kovács László, a szakszervezet

főtitkára tájékoztatta az MTI munkatársát. Mint elmondta, a kihelyezett ülés célja az volt, hogy a testület, élve a szakszervezet jogával, áttekintse a népgazdaság számára nagyjelentőségű, és két ötéves terv során több mint húsz milliárd forint költséggel megvalósuló mecseki fekete-szénprogramot. Emellett a három bányáuzem meglátogatása és a szociális létesítmények megtekintése során az elnökség kedvező tapasztalatokat szerzett a vállalat közel tízennégyezer dolgozójának élet- és munkakörülményeiről.

A Mecseki Szénbányák Vállalat szakszervezeti vezetése bejelentette az ülést, hogy a vállalatnál a két és több műszakos munkahelyeken ez év november 1-től bevezetik a 40 órás munkahetét, az eddigi 42 óra helyett.

Indiai könyvajándék

Csaknem ötszáz kötet álló hindu nyelvű könyvtárral, az Indiai Köztársaság ajándékalával gazdagodott Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának indo-urdu nyelv-tudományi tanszéke. A értékes kiadványgyűjteményt szerdán az egyetem Vinay Kumar Verma, Indiai budapesti nagykövete nyújtotta át Diószegi István, a bölcsészettudományi dékánjának. A tanszék vezetője és oktatómunkáját támogató ajándékért a dékán Harmatta János akadémiai tanszékvezető egyetemi tanár mondott köszönetet. Az a folyó indológiai képzés területén a hallgatók a szanszkrit (őnd.), illetve a mai hindi nyelvvel és kultúrával ismerkednek meg, s ennek során a most kapott anyag sokoldalúan hasznosítható, hiszen a kötetek között klasszikus és mai indiai szerzők irodalmi alkotásai, prózai és lírai munkák, továbbá nyelvészeti könyvek, szótárak egyaránt vannak.

Légpárnás szőlőprés

Tankokban erjesztik légpárnával préselik a vörös bornak valót a Bajai Mezőgazdasági Kombinát vasküti üzemegységében. A pincészetben eddig három-négy napig óriás betontartályban erjedt a vörös bor alapanyaga, most egy osztrák feldolgozógépsor üzembe helyezésétől gyorsítja a folyamatot. A tankosorokba ömlesztett vörös szőlőből állandó keveréssel csapatják ki a piros festékanyagot, majd különleges présrel csavarják ki a levét. Ebben légpárna

sajtolja ki a masszából a mustot anélkül, hogy a szőlőmag is szétzúzódna. A nagy teljesítményű présekben ugyanis elkerülhetetlen, hogy az erős nyomástól magzúzálék kerüljön a mustba, ami a bor jellegét rontja, a fajtára jellemző aroma és illatanyagok nem válhatnak dominálónak. A légpárnás szőlőprés már napok óta dolgozik, s az eddigi tapasztalat szerint tökéletes a lékinyerés, pirosabb a kékfrankos és a medoc leve.